

Slovanska knjižnica 121—127. Henrik Sienkiewicz: Križarji III.—IV. del. V Gorici 1903. Tiska in zalaga »Goriška tiskarna« A. Gabršček. S tem je končan veliki Sienkiewiczjev roman in naše slovstvo je za eno znamenito delo bogatejše. Ves roman obsega 1038 strani in stane naročnike »Slovanske knjižnice« 3 K 90 h, dočim se prodaja v knjigarnah po 5 K 20 h. — Za drugo leto obeta upravništvo »Slovanske knjižnice« še večji roman istega pisatelja, »Potoj«. In tako ne bo dolgo, da bomo imeli prevedena na slovenski jezik vsa večja dela slavnega Poljaka, a glavno zaslugo za to bo imela Gabrščekova tiskarna, kateri želimo pri tem zares slovanskem podjetju, da bi jo naše občinstvo tako podpiralo, kakor docela zasluži. —a—

Talija. Zbirka gledaliških iger. Ureja Fr. Govekar. V Gorici. Tiska in zalaga »Goriška tiskarna« A. Gabršček. Dozdaj je izšlo deset spodičev te zbirke, od katerih prinaša vsak po eno enodejanko — samo zanimive igrice, ki se lahko tudi po deželi uprizarjajo. Cena vsakema zvezku je 40 h. —k.

Pavel Mihalek: Iz nižin življenja. Izdali »Naši zapiski« v Ljubljani. Založili Fr. Rinaldo in tov. 1903. Cena 1 K. Temne, nemara pretemne slike! Solnčni žarki prodirajo tudi v najnižje nižine in tudi najtemnejše življenje ima svetle momente! Pisatelj nam sicer ne vsiljuje nikjer svojih nazorov, a tendenčnost njegovih spisov tiči baš v tem, da so tako enostranski in da se tako izogiblje tega, kar je lepo v življenju. Kdor se zadovoljuje z zunanjim dejanjem, se pri teh črticah ne bo dolgočasil, nikakor pa ne bodo zadovoljile tistega, ki se pogloblja rad v dušo človeško. No, pisatelj je še mlad in ne sme se zahtevati od njega preveč! Zato si pa tudi ne dovoljujemo izreči zdaj še končne sodbe o njegovi zmožnosti.

Mali vitez (Pan Volodijevski). Tvrdba Kleinmayr & Bamberg je razposlala doslej 18 sešitkov tega znamenitega Sienkiewiczewega romana.

Die Ursache des Schwundes des prädikativen Instrumentals im Slovenischen und Sorbischen. To je naslov zanimive razprave našega odličnega učenjaka, univerznega profesorja dr. Karla Štreklja, ki je izšla kot poseben ponatisk iz XXV. zvezka Jagičevega organa »Archiv für slavische Philologie«. Spis prinaša na prvi strani sliko pisateljovo s podpisom njegovim. Vsebina mu je raba predikativnega instrumentala v slovanskih jezikih sploh, posebej pa v slovenščini in sorbščini. Kakor še dandanes Poljaki, Rusi, Čehi, Srbi in Hrvati, so tudi Slovenci in Sorbi nekdanj govorniki in pisali: postati, biti, izvoliti kraljem; imenovati zastopnikom; smatrati, imeti, spoznati primernim i. t. d. A tako izražanje je minilo že zdavnaj. Uničili ga niso tuji vplivi, nego predikativni instrumental je zatrla ta okolnost, da je slovenščina (poleg sorbščine) v konstrukcijah sploh izgubila instrumental brez predloga. Nahaja se v jeziku le še v prislovnih funkcijah, a ne z značajem sklona, n. pr. križem, mahom ali (podaljšano) mahoma i. t. d. Polagoma se je začel instrumental družiti s predlogom *s* in je ž njim služil nekaj časa tudi za predikativni instrumental, a ker se je ob tej rabi mešal s socijativom, je zmisel postajal nejasen, in jezik se je, logično v to prisiljen, rešil dvoumnosti s tem, da je popolnoma opustil predikativni instrumental in se poprijel izražanja z nominativom ali s konstrukcije z *za* z akuzativom: postati, biti kralj ali za kralja, izvoliti za kralja; imenovati za zastopnika; smatrati, imeti, spoznati za primerno itd. Tako izražanje je torej dandanes edino